

Giáo sư Lê Hữu Mục & Dương Viết Điền

CHIỀU THƠ & NHẠC LÊ HỮU MỤC

Sau khi nhận được lời mời của nhà văn Việt Hải, chủ bút VĂN ĐÀN ĐỒNG TÂM, tôi chuẩn bị xuống trung tâm CÁ BAY (Flying Fish) tại Fountain valley để thăm giáo sư Lê Hữu Mục mới vừa từ Montreal ở Canada qua California. Chưa biết đi bằng phương tiện nào thì nhà văn Việt Hải gọi điện thoại bảo tôi qua cùng đi với anh vì có nhà văn Nguyễn Chinh cho quá giang xe. Anh chị Nguyễn Chinh từ San Jose xuống Quận Cam để tham dự ngày hội nghệ của sinh viên đại học Vạn Hạnh, và để chuẩn bị ngày ra mắt tác phẩm “Những mùa xuân trở lại” của nhà báo lão thành Sơn Điền Nguyễn Viết Khánh, nên khi đi ngang qua vùng

chúng tôi ở, anh chị ấy ghé lại nhà chờ chúng tôi đi luôn.

Sợ kẹt xe nên chúng tôi đi tương đối sớm. Vì vậy khi đến nhà chị Hồng Vũ Lan Nhi ở đường Flying Fish mà anh Việt Hải đùa là trung tâm CÁ BAY, chúng tôi chưa thấy ai cả ngoài giáo sư Lê Hữu Mục (sau khi chị Hồng Vũ Lan Nhi giới thiệu tôi mới biết), chị của nhà thơ Hồng Vũ Lan Nhi, nhà thơ Hồng Vũ Lan Nhi và nhà văn Hà Phương Hoài.

Cách đây mấy tuần, chị Hồng Vũ Lan Nhi (HVLN), em ruột của giáo sư Lê Hữu Mục, đã cho chúng tôi biết rằng giáo sư Lê Hữu Mục bị stroke 2 lần liên tiếp. May nhờ đưa vào bệnh viện kịp thời nên tai qua nạn khỏi. Tuy nhiên vì bị stroke hai lần nên sức khoẻ giáo sư giờ đây yếu hẳn. Từ lâu tôi đã nghe tiếng giáo sư qua những tác phẩm viết và sưu tầm về văn học sử Việt Nam rất công phu nhất là những tác phẩm liên quan đến chữ nôm, chứ chưa được hân hạnh diện kiến giáo sư bao giờ. Nói đến những tác phẩm của giáo sư Lê Hữu Mục chúng ta không thể không đề cập đến những tác phẩm rất có giá trị về văn học nước nhà và viết rất công phu. Những tác phẩm quan trọng mà giáo sư viết trong thời gian vừa dạy học vừa nghiên cứu, sưu tầm, chúng ta phải kể đến tác phẩm Lĩnh Nam Chích Quái, Việt Điện U Linh Tập của Lý Tế Xuyên (do giáo sư dịch), Thuyết Bất Vô, Nước, Đặc Trưng Hình Thái Của Tư Tưởng Việt nam, Văn Hóa Việt Nam Và Những Thách Thức Của Nó Đối Với Giới Trẻ Việt Nam Sống Trên Đất Mỹ, Văn Hóa Việt Nam Đối Diện Với Văn Hóa Mỹ v.v... Đã thế giáo sư Lê Hữu Mục còn sáng tác rất nhiều ca khúc

đượ tình yêu quê hương và tình tự dân tộc. Số tác phẩm trước 1975 khoảng 40 cuốn và sau 1975 khoảng 10 cuốn. Lúc vào nhà tôi thấy một người đàn ông đầu tóc bạc phơ, dáng người hơi thấp, đi qua đi lại chậm chậm trong nhà. Nhờ chị HVLN giới thiệu tôi mới biết đó là giáo sư Lê Hữu Mục năm nay đã 84 tuổi. Sau khi chúng tôi tự giới thiệu tên tuổi cho giáo sư biết, giáo sư bắt đầu kể chuyện cho chúng tôi nghe. Lúc còn theo học tại các trường trung học ở Đà Nẵng, tôi nghe bạn bè nói giáo sư có dạy tại Viện đại học Huế và sau đó cũng có dạy tại trường Sao Mai ở Đà Nẵng. Vì đã học tại trường Sao Mai ở Đà Nẵng năm đệ nhất niên khoá 1962-63 (Sao Mai là trường tư thục đầu tiên, ở Đà Nẵng, mở lớp đệ nhất trong niên khoá này) nên khi nghe giáo sư Lê Hữu Mục nói có dạy ở Đà Nẵng, tôi liền đề cập một vài chuyện liên quan đến nhà trường và vài kỷ niệm về thầy xưa trường cũ cho giáo sư nghe.

Nhớ mái trường xưa bỗng tôi nghĩ đến thầy hiệu trưởng là Cha Ân nên tôi hỏi giáo sư Mục:

- Giáo sư có còn nhớ Cha Ân hiệu trưởng không?

Giáo sư trả lời:

- Nhớ chứ! Cha Ân rất giỏi. Lúc bấy giờ Cha Ân đã tốt nghiệp cử nhân luật ở Pháp rồi.

Tôi hỏi tiếp:

- Vậy thì hồi đó giáo sư dạy thường trực tại trường Sao Mai hay chỉ dạy giờ thôi thưa giáo sư?

Giáo sư Mục trả lời:

- Hồi đó tôi chỉ dạy một tuần có 2 giờ thôi. Nhà trường nói quá nên tôi vào dạy đó thôi chứ phương tiện thuở ấy khó khăn lắm. Tôi phải ra vào bằng xe

đồ rất vất vả. Nhiều khi dọc đường còn sợ Việt cộng nữa.

Bỗng nhớ tới anh Hoàng Văn Giàu dạy môn triết học năm đệ nhất, tôi liền hỏi giáo sư Mục:

- Giáo sư có biết anh Hoàng Văn Giàu dạy triết không thưa giáo sư?

Giáo sư Mục trả lời ngay:

- Biết chứ, nó là học trò của tôi. Ôi giờ ôi! Đầu tóc nó bõm xòm suốt đời. Có lần tôi bảo nó đi hớt tóc đi nó bảo không có tiền. Thế là tôi cho nó tiền rồi bảo nó đi hớt tóc ngay đi. Nhưng rồi mấy ngày sau đầu vẫn vào đấy, đầu tóc nó vẫn để nguyên không chịu hớt! Tôi hỏi nó tại sao không chịu hớt tóc nó bảo tiền nó mua bánh ăn mất rồi!

Khi nghe giáo sư Mục kể một chuyện vui về anh Hoàng Văn Giàu dạy triết năm nào, tôi bỗng phì cười. Lúc này, chị Nguyễn Chinh đứng dậy nhảy vào bếp giúp chị HVLN một tay, còn anh Nguyễn Chinh ra ngoài xe lấy mấy tác phẩm của anh vừa mới ra mắt tại Quận Cam tuần trước vào để ký tặng giáo sư Lê Hữu Mục.

Bỗng chị HVLN quay mặt về phía giáo sư Lê Hữu Mục rồi nói:

- Thôi, bây giờ anh Mục ra đàn cho anh em nghe vài bản nhạc cho vui trong lúc chờ đợi bạn bè đến.

Rồi nhìn về phía chúng tôi, chị HVLN nói:

- Anh ấy đàn hay lắm. Anh ấy có thể ngồi đàn liên tục 2 tiếng đồng hồ mà không biết mệt.

Nghe em mình nói như vậy giáo sư Lê Hữu Mục liền đứng dậy đi chậm chậm ra ngoài phòng khách rồi từ từ ngồi vào ghế trước đàn piano. Tôi và nhà văn Việt Hải đi theo sau giáo sư rồi chúng tôi

đứng sát cạnh đàn Piano chờ nghe giáo sư đàn. Bỗng giáo sư đưa mười ngón tay lướt nhẹ trên phím đàn piano rồi bắt đầu đàn. Vừa nghe âm thanh mấy nốt đầu chúng tôi biết ngay giáo sư đang đàn bản nhạc nổi tiếng Le Beau Danube Bleu của nhạc sĩ Johann Strauss Jr ngay. Trời ơi! Mười ngón tay của giáo sư lướt nhẹ trên phím đàn dương cầm thật tuyệt vời! Giáo sư đàn mỗi lúc một hay. Âm thanh thật êm ái nhẹ nhàng khi trầm khi bổng. Bất giác tôi tròn tròn đôi mắt nhìn nhà văn Việt Hải, miệng há to ra như muốn nói “oh! my god!”. Tôi có ngờ đâu một ông già 84 tuổi gần đất xa trời, đi lỵ khụ gần tề, mới bị stroke hai lần suýt chết lại đàn piano sao mà tuyệt diệu thế! Nghe giáo sư đàn tôi càng say mê, mười ngón tay “búp măng già” lướt nhẹ trên phím đàn thật tài tình, nhất là mấy nốt láy nghe mà rưng rờ tay chân! Tôi cứ tưởng nhạc sĩ Johnn Strauss Jr hiện về đang ngồi đàn bản nhạc của chính ông ta sáng tác. Bỗng lòng tôi say đắm rồi thả hồn theo tiếng đàn piano, ru hồn vào cõi mộng, văng vẳng nghe nữ danh ca Thái Thanh hát bên tai bản nhạc Dòng Sông Xanh ngày nào do nhạc sĩ Phạm Duy dịch ra tiếng Việt:

Một dòng xanh xanh, một dòng tràn mộng
mênh

Một dòng nồng ý biếc, một dòng sầu mấy kiếp

Một dòng trời sao xuyên, một dòng tình thương
mến

Một dòng còn quyến luyến, một dòng nhớ

Quay về miền đời lúc mơ huyền

Ánh dương lên xôn xao, hai ven bờ sông sâu

Cười ròn tiếng người, đẹp lòng sớm mai.

Những cô em tươi môi ngời giặt yếm yên vui

Thả ý thả theo người chở gió về xuôi.
Hát vang lên cho vui, cô nàng ngồi bên tôi
Đời là khúc nhạc, đời là tiếng thơ
Nước sông reo như ru cuộn cuộn sóng trôi xa
Là tiếng hát mơ hồ mời đón lòng ta.
Sông về sông dào dạt ý
Hát tang bồng theo tàu mà đi
Ai giang hồ sau ngàn hải lý
Lỡ tình duyên nơi đâu đó ghé qua kinh kỳ.
Ôi, mắt em hoe như mây chiều rơi, rơi vàng
lòng đời.

Ôi, mắt em xanh như đêm dài, để người quên
kiếp mai.

Sông về, sông cười ròn tiếng
Yêu mối tình bên bờ Thành VIENNE.
Đôi giang hồ quay về bờ bến
Ngỡ mình vui trong ánh sáng muôn sao Thiên
Đàng.

Ngày ấy, có tiếng ai khoan hò thuyền về.
Ngày ấy, có dáng em soi dòng chiều hè.
Ngày ấy, có tiếng ta hát gọi tình về
Nước sông miên man trôi đi.
Ngày ấy, lúc đến với em một lời thề.
Ngày ấy, lúc nói với em một chuyện gì.
Ngày ấy, lúc vui cuộc sống nhịp tràn trề
Nước sông miên man trôi đi.

.....

A á a a a a a a! Em ơi! Em ơi! Yêu đi!
A á a a a a a a a! Có sóng nước trên sông ghi.
A á a a a a a a a! Em ơi! Em ơi! Ra đi!
A á a a a a a a a! Nước cũ đón đưa về...

Người hỡi! Ánh trăng rụng không tới nước.
Vì đêm rét mướt, dòng sông lắng câm.

Người ơi! Giúp nhau mở đôi mắt ướt
Ngắm cầu nhớ sông im cúi gằm.
Đi về đâu? Đi về đâu?
Nước lặn khô cứng đờ.
Màn tang buông tuyết phủ.
Người ơi! Đi về đâu?
Kiếp tù đầy nước giá
Xót thương cho cây khô nghèo.
Rồi đàn chim xanh từ trời thanh về vòn quanh.
Gió Đông chết ngoài sông mới, mùa Xuân tới.
Ai mơ hồ ngủ kỹ, mau ra đời.
Bông hoa đầu rụng rơi trên sông xanh lơ.
Đi! Ta đi, cùng đi theo sông, vờn sóng nước
biếc.

Theo nhịp sóng vui tung bùng.
Sông vì vu ù u... vui nghe tàu hú... u hú.
Sẽ đưa ta đi nơi xa mờ
Cùng đi, vào Thương với Nhớ.

Sau khi đàn xong, giáo sư Mục lại đàn thêm một lần nữa khiến tôi lại tiếp tục say sưa lắng nghe rồi lại tiếp tục ru hồn vào cõi mộng, văng vẳng bên tai giọng hát bây giờ không phải của nữ danh ca Thái Thanh mà của ca sĩ nổi tiếng như sóng cồn Mathé Altéry bằng tiếng Pháp:

Danube bleu
Aux flots merveilleux
Fleuve au noble cours
Nous t'aimons d'amour
Nous nous exaltons
Et nous t'admirons
D'une âme touchante d'amour
Lorsque nous te chantons

Dans le clair matin
Elfes et lutins
Se balancent rient et dansent
Au bord de cette eau
Parmi les roseaux
Rient et les chansons des oiseaux
Alors au bord des rives
Bientôt par deux arrivent
Garçons et jouvencelles
Venant s'embarquer dans les nacelles

On voit sur le chemin mouvant
Allant tous au gré du vent
Les amants tendrement enlacés
Rêvant sans se lasser
L'amour chaque semaine
Toujours gaiement ramène
Sur tes jolis flots bleus
Le cortège innocent des amoureux

Allons charmants et joyeux diabolotins
Allons goûter la douceur du matin
Et sur le Danube enchanté
Aimer rêver chanter
Moi j'ai laissé les beaux jours
toujours
Écoutez pauvres inconstants
Et profitez de vos vingt ans

Le long des prés monte un parfum de fleurs
Rutilantes aux vives couleurs
Qu'ils sont doux sur le Danube bleu
Les soirs d'été merveilleux

Des baisers très rusés
Sont vite échangés

Mais sans grand danger
Des serments notamment
Font murmurer langoureusement

Mais le soir vient apportant à son tour
La fin du rêve et l'instant du retour
Le jour peu à peu s'évanouit
Le ciel s'assombrit et c'est la nuit

Oh combien de secrets sont posés
Pour des coeurs, répétés pour des coeurs
enflammés

Oh tes flots merveilleux
Oh beau Danube bleu

Thế rồi bỗng mười ngón tay “búp măng già”
ngung lướt trên phím đàn piano thì tiếng đàn cũng
vừa dứt đưa tôi trở về với thực tại rồi vừa nhìn giáo
sư Mục tôi vừa nói:

- Giáo sư đàn hay quá. Thật tuyệt vời giáo sư ạ!
Bỗng nhà văn Việt Hải hỏi giáo sư Mục:

- Giáo sư có thể đàn bản nhạc Trở Về Mái Nhà
Xưa (Come Back To Sorrento) cho chúng tôi nghe
được không?

Chẳng nói chẳng rằng giáo sư Mục liền lướt
mười ngón tay “búp măng già” trên phím đàn piano
một vòng rồi bắt đầu đàn. Cũng như bài Dòng Sông
Xanh, bài Về Mái Nhà Xưa giáo sư đàn nghe cũng
tuyệt vời không kém! Âm thanh cũng khi bổng khi
trầm, khi cao khi thấp. Vì bài này ngắn hơn nên thời
gian đàn cũng nhanh hơn bài trước.

Cũng như lần trước, khi nghe bản nhạc Trở Về
Mái Nhà Xưa qua tiếng đàn thật điêu luyện của giáo
sư Lê hữu Mục, tôi lại bắt đầu mơ màng đến bờ
biển SURRIENTO ở vùng NAPOLI bên nước Ý,

nơi có hàng trăm chiếc thuyền nhấp nhô trên sóng biển đẹp tuyệt trần, nơi mà nhạc sĩ ERNESTO DE CURTIS đã xúc động tâm hồn rồi dệt nên bản nhạc TORNA A SORRIENTO này. Bên tai tôi như văng vẳng đâu đây giọng ca bằng tiếng Ý thật điêu luyện của nữ danh ca CONNIE FRANCIS đã từng vang bóng một thời:

Vide 'o mare quant'è bello.
Spira tantu sentimento,
Comme tu a chi tiene mente,
Ca scetato 'o faie sunnà.
Guarda, guá, chisto ciardino.
Siente, sié sti sciure arance,
Nu profumo accusì fino
Dinto 'o core se ne va.

E tu dice: “ẽ parto, ađio!”
T'alluntane a stu core,
Da sta terra de l'ammore
Tiene 'o core 'e nun turnà?
Ma nun me lassà,
Nun darne stu turmiento!
Torna a Surriento,
Famme campà!

Vide 'o mare de Surriento,
Che tesoro tene 'nfunno,
Chie ha girato tutto 'o mummo
Nun l'ha visto comm'a ccà.
Guarda attuorno sti Sserene,
Ca te vonno tantu bene
Te vulessero vasà.

E tu dice: “ẽ parto, ađio!”
T'alluntane a stu core,

Da sta terra de l'ammore
Tiene 'o core 'e nun turnà?
Ma nun me lassà,
Nun darne stu turmiento!
Torna a Surriento,
Famme campà!

Bỗng có tiếng của nhà văn Hà Phương Hoài từ trong nhà bếp gọi ra:

- Mời các anh ra ăn bún bò Huế.

Thế là chúng tôi cùng nhau ra phía sau để ăn bún bò Huế.

Khi nào đến nhà chị HVLN chơi, chúng tôi cũng được ăn một tô bún bò Huế thật ngon miệng. Người chuyên môn đặc trách món ăn này là nhà văn Hà Phương Hoài. Vì gốc là người Huế nên anh ta nấu món ăn này ngon hết sảy.

Sau khi ăn xong, anh chị Nguyễn Chinh vội vàng từ giả giáo sư Lê Hữu Mục và chúng tôi để đến tham dự cho kịp Đại hội của Viện Đại Học Vạn Hạnh và gặp nhà báo Sơn Điền Nguyễn Viết Khánh để bàn luận việc tổ chức ra mắt sách “Những Mùa Xuân Trở Lại” của ông ta vào ngày mai. Lúc này khoảng 5 giờ rồi nhưng vẫn chưa thấy ai đến cả. Trên giấy mời bằng e-mail, tôi thấy anh Việt Hải mời đúng 6 giờ chiều nên bây giờ vẫn còn sớm. Có lẽ hơi nóng lòng vì thấy chưa có ai đến nên giáo sư Lê Hữu Mục nhắc điện thoại lên rồi gọi một vài người nào đó xem họ có trở ngại gì chẳng. Sau khi cúp điện thoại, giáo sư Lê Hữu Mục nói với tôi rằng anh Nguyễn Lý Tường không đến tham dự được vì không có xe. Thế rồi giáo sư Mục hỏi tôi:

- Anh có biết Nguyễn Lý Tường thường hay viết những đề tài gì không?

Vì thỉnh thoảng đọc báo tôi thấy có nhiều bài anh Nguyễn Lý Tường viết liên quan đến vấn đề sử học nên tôi trả lời:

- Thưa giáo sư, đọc báo tôi thấy anh Nguyễn Lý Tường thường hay viết những đề tài liên quan đến sử học giáo sư ạ.

Bỗng tôi thấy một người đàn ông cũng đã luống tuổi, mái tóc đã bạc, mặc một bộ đồ vét màu huyết dụ, cổ thắt cà vạt, tay chống gậy bước vào nhà rồi tiến đến chỗ chúng tôi đang ngồi. Thì ra đó là cụ Lê Ngọc Linh em ruột của giáo sư Lê Hữu Mục. Trong lúc chờ đợi quan khách, bạn bè, thân hữu đến, giáo sư Mục, cụ Linh, tôi và nhà văn Việt Hải ngồi nói chuyện với nhau. Nhận thấy giáo sư Mục là anh, mà cụ Linh là em nên tôi liền nói với cụ Linh rằng, nếu thân sinh của cụ đặt tên cho giáo sư Mục là Linh còn tên cụ là Mục thì giáo sư Mục và cụ trở thành một linh mục, thế thì hay biết mấy! Cụ Linh trả lời:

- Đấy, vì ông thân sinh tôi không đặt tên như thế nên hai chúng tôi không trở thành linh mục được.

Chúng tôi đang ngồi nói chuyện phiếm với nhau thì thấy nhiều người bước vào nhà. Giáo sư Mục và cụ Linh tiến ra cửa mời họ vào. Có lẽ họ là những thân nhân bà con, những học trò cũ, những người bạn vong niên của giáo sư Mục và của gia đình. Trời cũng vừa bắt đầu tối, quan khách bạn bè thân hữu đến cũng khá đông. Đến một lần đông nhất là ban nhạc thân hữu của gia đình chị Hồng Vũ Lan Nhi. Vì khi vào nhà tôi thấy người thì mang micro, người thì mang đàn guitare, người thì khiêng đàn organ v.v... Sau này khi giới thiệu từng người

một lên hát, tôi mới biết ban nhạc này đúng là ban nhạc “super”.

Bởi vì các ca sĩ và nhạc công trong ban nhạc toàn là những thành phần trí thức cả: giáo sư đại học, bác sĩ, văn sĩ, thi sĩ, nhạc sĩ. Tôi thấy một số người đến thăm giáo sư mục rồi hàn huyên tâm sự khoảng mười phút sau đó từ giã ra về chứ không ở lại. Có lẽ vì người ta bận việc riêng tư. Cuối cùng còn lại khoảng 40 người. Lúc trời bắt đầu tối chị HVLN tuyên bố nguyên nhân buổi họp mặt hôm nay rồi mời tất cả mọi người dùng cơm tối. Trời ơi! Mới ăn tô bún bò cách đây hai giờ mà sao khi thấy đồ ăn dọn sẵn giữa bàn bụng lại thấy đói ngay! Có lẽ gia đình chị HVLN muốn đãi khách một bữa thật no say để vừa mừng người anh vừa thoát khỏi tử thần qua hai lần bị stroke, vừa để đón chào bạn bè gần xa lâu ngày hội ngộ đến thăm anh mình nên tất cả món ăn đều là cao lương mỹ vị cả. Đã thế, trước mặt tôi lại có một chai rượu Hennessy nữa chứ! Thảo nào khi tôi đang vừa ăn vừa nhấp rượu Hennessy thì nhà văn Hà Phương Hoài từ bàn bên cạnh bay sang bàn tôi rồi nói nhỏ:

- Anh Điền, cho tôi mượn bình nước trà vài phút nhé.

Nhìn quanh nhìn quắt tôi chẳng thấy bình trà đâu cả! Bỗng tôi chợt hiểu ngay sau vài giây suy nghĩ. Tôi liền trao chai rượu Hennessy cho nhà văn Hà Phương Hoài rồi mỉm miệng cười khi khám phá ra được rằng, màu rượu trong chai Hennessy giống hệt như màu của nước trà vậy!

Sau khi dùng cơm tối xong, giáo sư Lê Hữu Mục mời tất cả mọi người ra phòng khách để bắt đầu chương trình mà nhà văn Việt Hải gọi là

CHIỀU THƠ & NHẠC LÊ HỮU MỤC. Vừa ra tới phòng khách, tôi thấy một cậu bé khoảng mười ba tuổi ngồi đàn piano vừa đàn xong một bản nhạc gì đó khiến nhiều người vỗ tay tán thưởng nhiệt liệt. Giáo sư Lê Hữu Mục liền đến hỏi cậu ta ai dạy đàn cho cậu ta, cậu ta trả lời rằng mẹ cậu ta dạy. Giáo sư Mục lại hỏi tiếp ai dạy nữa, cậu ta trả lời là bố dạy. Sau đó theo câu hỏi của giáo sư Mục, cậu ta trả lời cho chúng tôi biết rằng cậu ta học đàn lúc mới sáu tuổi, bây giờ cậu ta 12 tuổi. Sau khi hỏi cậu bé mấy câu, giáo sư Mục bảo cậu ta đến đàn thêm một bài nữa. Thế là cậu ta đến Piano đàn bản nhạc TRISTESS của Chopin. Khi nghe cậu ta đàn tôi có cảm tưởng đây là một thần đồng về Piano vì cậu ta tuổi còn nhỏ nhưng lại có một vài ngón thật điêu luyện. Tiếng đàn vừa dứt, mọi người trong phòng vỗ tay hoan hô nhiệt liệt. Sau đó cậu ta tiến đến cái ghế trước mặt rồi nằm dài xuống ngủ một giấc. Giáo sư Mục vừa chỉ tay vào cậu ấy vừa nói rằng vì cậu ấy vừa ở phi trường về hơi mệt nên cậu ấy nằm ngủ rồi. Giáo sư Mục cho biết cậu bé kia vừa ở bên Đức sang đây. Tôi chỉ biết có thể thôi. Thế rồi sau khi về nhà đọc nhật báo Người Việt trang Địa Phương khi đọc một tí lớn “THẦN ĐỒNG PHẠM NGUYỄN LAN PHIÊN BIỂU DIỄN TẠI NHẬT BÁO NGƯỜI VIỆT” và đọc nội dung của bài báo này thấy thần đồng Phạm Nguyễn Lan Phiên hiện sống tại thành phố Bad Vilbel, một thành phố gần Frankfurt, ở Đức, sẽ biểu diễn các tác phẩm của các nhạc sĩ Bach, Tchaikovsky, Schubert, Chopin, Mendelssohn và thấy bức ảnh của cậu ta in trên trang báo tôi mới biết rằng, cậu bé đàn piano trong đêm ấy là thần đồng Phạm Nguyễn Lan Phiên!

Thảo nào! Trở lại đoạn lúc tất cả mọi người rời phòng ăn ra phòng khách để tham dự chương trình văn nghệ. Sau khi nghe cậu bé Lan Phiên dứt tiếng đàn, tất cả mọi người đều vào ghế ngồi để chuẩn bị xem chương trình văn nghệ. Lúc này tất cả mọi người ngồi yên để nghe các ca sĩ trình diễn nên người này có thể nhìn rõ người kia, người kia có thể nhận ra người nọ. Riêng tôi, tôi chỉ biết được một vài nhân vật trong số những người đến thăm giáo sư Lê Hữu Mục hôm nay mà thôi vì lâu lâu mới về quận Cam nên không biết được nhiều người. Chẳng hạn tôi thấy tối hôm ấy có nhà báo Ngô Nhân Dũng, cụ Lê Hữu Linh (em giáo sư Mục), nhạc sĩ Nghiêm Phú Phi. Những người còn lại tôi cũng chưa được hân hạnh quen biết trước đây. Sau khi ngồi nghe các ca sĩ trình diễn tôi mới biết đêm Thơ & Nhạc hôm ấy có các bác sĩ Vũ Quang Bản, bác sĩ Giu, anh Nguyễn Đình Cường, các chị Bạch Hương, Ngọc Anh, Hoàng Cúc vv...

Sau khi giáo sư Lê Hữu Mục tuyên bố lý do tổ chức chương trình CHIỀU THƠ & NHẠC, anh Nguyễn Đình Cường, em-xi, liền bắt đầu giới thiệu chương trình văn nghệ. Tuy nhiên trước khi các “ca sĩ” lên trình diễn, chị HVLN xin tất cả mọi người tự giới thiệu mình với các bạn bè trong phòng. Sau phần tự giới thiệu này, giáo sư Lê Hữu Mục là “ca sĩ” đầu tiên hát bản nhạc RỬ NHAU do chính giáo sư sáng tác cách đây gần nửa thế kỷ để mở màn cho CHIỀU THƠ & NHẠC. Ngồi theo dõi chương trình văn nghệ từ đầu đến cuối, tôi thấy chương trình văn nghệ bỏ túi này thật kỳ lạ, hay hay. Bởi vì các “ca sĩ” hầu hết là những người thuộc lứa tuổi

trung niên và những cụ già lớn tuổi, nhưng giọng ca chẳng khác gì các ca sĩ chuyên nghiệp!

Ngoài “ca sĩ” giáo sư 84 tuổi Lê Hữu Mục ra, tôi còn thấy “ca sĩ” 80 tuổi, cụ Lê Ngọc Linh, em ruột của giáo sư Lê Hữu Mục, lên hát một bản nhạc do cụ sáng tác năm 1949 để tặng hiền huynh mình. Đã thế còn có cụ bà “ca sĩ” 74 tuổi, em ruột của giáo sư Mục và cụ Linh, cũng đứng bên cạnh cụ Linh để cùng hát với anh mình. Riêng chị Hồng Vũ Lan Nhi, em út trong gia đình của giáo sư Lê Hữu Mục không thích âm nhạc bao nhiêu nên chị chẳng lên hát bài nào cả, chỉ ngồi nghe các anh chị mình hát mà thôi nhưng chị lại là một nhà thơ, một nhà văn nên tâm hồn chị cũng là tâm hồn của một nghệ sĩ. Chị Hồng Vũ Lan Nhi nói với tôi rằng anh chị em trong gia đình chị rất thích âm nhạc. Mỗi người thích xử dụng một nhạc cụ khác nhau. Riêng giáo sư Lê Hữu Mục xử dụng thông thạo đến 4 loại nhạc cụ. Nhờ chị HVLN tâm sự, tôi mới biết gia đình họ Lê Huy của giáo sư Lê Hữu Mục gồm 8 trai, 3 gái theo thứ tự như sau:

Lê Ngọc Huynh, Violon (tay trái) / Giáo sư.

Lê Huy Giáp, Accordeon / Thương sĩ.

Lê Huy Bằng, Violon / Linh Mục Dòng Chúa Cứu Thế.

Lê Như Khôi, Saxo Alto / Nhạc trưởng, Dục sĩ.

Lê Đăng Khoa, accordeon (amateur thôi) / Kỹ sư Canh Nông.

Lê Thị Hồng Chi / Thương gia.

Lê Hữu Mục, Saxo Tenor, piano, violon, mandoline, banjo.

Lê Ngọc Linh, Trompette / Sĩ quan.

Lê Thị Hồng / Dược sĩ.

Lê Đình Ngân / Dược sĩ.

Lê Hồng Diệp tức Hồng Vũ Lan Nhi / Giáo sư.

Một gia đình 11 người mà đến 7 người biết thông thạo âm nhạc thì đúng là một gia đình nghệ sĩ vậy!

Sau các “ca sĩ” cao niên, anh Nguyễn Đình Cường liền hát một bản nhạc mang tựa đề “Tôi muốn yêu, tôi muốn tin cuộc đời” (thơ của Nguyễn Xuân Thiệp, nhạc của Lê Uyên Phương). Anh Cường hát rất hay, có lẽ đang ở vào lứa tuổi trung niên nhưng từ bộ điệu cho đến giọng ca, tôi thấy anh hát không khác gì những ca sĩ chuyên nghiệp. Chương trình văn nghệ cứ thế vẫn tiếp tục thật vui, thật hấp dẫn do các anh chị em thân hữu của gia đình chị HVLN trình diễn. Sau khi hát xong anh Cường liền ngâm một bài thơ của một người học trò cũ của giáo sư Lê Hữu Mục, tên là Phạm Văn Phái, vừa gởi tặng. Nội dung bài thơ thật cảm động như sau:

Kính thăm thầy

Ba mươi năm xa cách
Nay con được tin thầy
Tuổi già và sức yếu
Đau vừa khỏi ít ngày
Mừng thầy qua cơn bệnh
Đường xa xôi nghìn trùng
Không vãn an tại chỗ
Xin chấp tay nguyện lòng:
Cầu mong thầy sống thọ
Vui thú cảnh nước non
Rồi một ngày nào đó
Thầy về lại Sài Gòn

Trong Bình Minh rực rỡ
Bên thầy là chúng con

Phạm Văn Phái
DHSP - 1967

Sau đó giáo sư Lê Hữu Mục lên ngâm một bài thơ do giáo sư sáng tác để tặng tất cả mọi người đến tham dự CHIỀU THƠ & NHẠC hôm ấy. Chương trình lại được tiếp tục với bản nhạc “Nhu một lời chia tay” do hai chị Hoàng Cúc và Bạch Hường song ca, “Biển nhớ” chị Ngọc Anh, “Chiều tím” anh Trường Thọ, anh Trường Thọ lên hát bài này để tặng thầy mình là giáo sư Lê Hữu Mục. Rồi đến bài “La vie en Rose”: chị Bạch Hường, “Je croie en toi, mon Dieu”: tam ca Mai Hồng Linh (tức chị Tố Mai, chị Ngọc Linh, và chị Hồng Lê).

Sau đó để thay đổi không khí, chị HVLN lên kể một chuyện vui xảy ra tại quê nhà Lưu Phương ở ngoài Bắc viết cách đây cũng đã lâu khiến mọi người ai cũng cười đến lăn chiêng đổ đèn. Chương trình văn nghệ đang tiếp diễn thì tôi thấy nhà báo Ngô Nhân Dụng bước vào phòng. Anh ta liền đến chào giáo sư Lê Hữu Mục và nói với giáo sư Mục vì bận việc riêng tư nên đến hơi trễ. Sau đó nhà báo Ngô Nhân Dụng ngồi xuống nghe chị HVLN kể một chuyện tiêu lâm khác khiến anh ta cũng phải cười đến đổ đèn lăn chiêng. Thấy nhà báo Ngô Nhân Dụng ngồi cười có vẻ đặc chí, chị HVLN liền mời anh ấy tham gia vào chương trình văn nghệ luôn. Thế là anh Ngô Nhân Dụng lên kể một chuyện vui làm anh chị em trong phòng được một dịp cười thoải thích. Sau khi anh Ngô Nhân Dụng vừa kể chuyện vui xong, anh Nguyễn Đình Cường hát ngay bài “Mộng dưới hoa” để thay đổi không khí và anh

Cường cũng nói rằng anh ta hát bài này để tặng vợ anh ấy và tất cả anh chị em trong phòng. Tiếp theo, chị Hoàng Cúc hát bài “Nỗi lòng” sau bài anh Cường vừa hát xong. Trong chương trình văn nghệ này, tôi thấy có một “ca sĩ” tuổi trên 60, khoảng 65, hát mấy bài cũng rất hay, giọng trầm, ấm. Đó là “ca sĩ” bác sĩ Vũ Quang Bản. Bác sĩ Vũ Quang Bản hát bài “Mùa lá bay” thật tuyệt vời. Mặc dầu đã lớn tuổi nhưng bác sĩ “ca sĩ” Vũ Quang Bản hát lại càng tuyệt vời hơn trong bài Tân cô giao duyên “Nỗi lòng người đi” cùng với chị Giụ ngâm thơ, nhạc sĩ Nghiêm Phú Phi đàn dương cầm và nhạc sĩ Nguyễn Đức Mỹ chơi Organ.

Khoảng 11 giờ khuya, anh Nguyễn Đình Cường thấy chương trình văn nghệ đến đây cũng tạm đủ rồi nên tuyên bố chấm dứt chương trình văn nghệ CHIỀU THƠ & NHẠC LÊ HỮU MỤC và ban nhạc thân hữu của gia đình chị HVLN cử bài AU REVOIR để tiễn đưa các thân hữu ra về. Riêng tôi và nhà văn Việt Hải đứng nhìn nhau mà lòng buồn vui vì anh chị Nguyễn Chinh phải ở lại Quận Cam để ngày mai tổ chức buổi ra mắt sách của nhà báo lão thành Sơn Điền Nguyễn Viết Khánh nên không có ai chở về nhà. Cuối cùng khi biết được chuyện này, nhà văn Hà Phương Hoài và nhà thơ Hồng Vũ Lan Nhi đã chở chúng tôi về tận nhà mặc dầu phải mất khoảng một giờ mười lăm phút mới đến nhà và phải mất một giờ mười lăm phút nữa để anh Hà Phương Hoài và chị Hồng Vũ Lan Nhi trở lại nhà mình. Thật là cảm động!

California, một buổi chiều nhạt nắng.

Dương viết Điền